

DE GRUNOPOST

Een sfeerfoto van de afgelopen ledenavond in december

en de in het zonnetje gezette jubilarissen (voor zover aanwezig); zie verder pag. 7 en 8

VERENIGINGSBLAD VAN DE PHILATELISTEN VERENIGING GRONINGEN

Emmastraat 5, 9722 EW Groningen
050-5259610

61e jaargang nr. 1 na-winter 2026

Rietdijk

A° 1919

Postzegel- en Muntveilingen

- Een betrouwbare taxatie van uw verzameling?
- Een hoge opbrengst via een internationale veiling?
- Een gedegen en correcte afwikkeling van uw levenswerk?

Laat Rietdijk uw partner zijn!

In **april** en **november** telkens een grote postzegelveiling en in **juni** en **december** telkens een grote muntveiling.

Wij zijn doorlopend op zoek naar **postzegels** en **munten**!

Voor **grote** inzendingen komen wij graag naar u toe!

Bel: **070-364 79 57**

of mail: info@rietdijkveilingen.nl

Adres Noordeinde 41 (schuin t.o. paleis)
2514 GC 's-Gravenhage

Telefoon 070-364 79 57 (postzegelveiling)
070-364 78 31 (muntveiling)

Fax 070-363 28 93

Internet www.rietdijkveilingen.nl

E-mail info@rietdijkveilingen.nl

DE GRUNOPOST

verschijnt 5 x per jaar

Verenigingsblad van de Philatelisten Vereniging Groningen

Hoofdredacteur
Redacteur

Douwe van der Heide
Gerrit Visser

>> centraal e-mailadres voor kopij: pvgredactie@gmail.com <<

CENTRUM PHILATELISTEN VERENIGING GRONINGEN
Adres: Emmastraat 5, 9722 EW Groningen; Telefoon: 050 - 525 96 10

Ons verenigingsgebouw is elke woensdag van 10.00 - 16.00 uur en op zaterdag van 10.00 - 12.30 uur geopend.
(behalve in de zomermaanden, zie daarvoor onze website)

Website: www.pvgroningen.nl

ISSN: 2211-0925

Contributie: € 50- per jaar (**bij betaling vóór 1 januari van het nieuwe verenigingsjaar**) t.n.v. Phil. Ver. Groningen, afd. contributie
Rekening nr.: NL98 INGB 0004 4911 02

Ledenadministratie: Jan Bennes Steur, J. Ellenbergerstraat 14, 9746 AJ Groningen, tel. 050 - 5772457; mail: pvgleden@gmail.com

mailadressen:

Voorzitter	pvgvoorzitter@gmail.com
Secretariaat	pvgsecretaris@gmail.com
Penningmeester	pvgpenningmeester@gmail.com
Afdeling Service	pvgnieuwttjes@gmail.com
Rondzendverkeer	pvggrondzending@gmail.com
Veiling	pvgveiling@gmail.com
Grunopost	pvgredactie@gmail.com
Ledenadministratie	pvgleden@gmail.com

61e jaargang - nr. 1

na-winter 2026

Inhoudsopgave:

- pag. 2: Advertentie Rietdijk
- pag. 3: Verenigingsgegevens en mailadressen
- pag. 4: Inhoudsopgave, ledenvergaderingen en agenda
- pag. 5: Bestuurlijke info + Vraag en aanbod leden en kopijdata voor DE GRUNOPOST
- pag. 6: Een nieuw jaar, door voorzitter Ernst Flentge
- pag. 7: Verslag ledenavond van 15 december 2025, door Gerrit Visser (secretaris)
- pag. 8: "De Weimarrepubliek", door Gerrit Visser
- pag. 11: Zijn mijn oude decemberzegels nog steeds geldig? (website PostNL)
- pag. 12: Noord-Nederlands kopergeld, door de heer Peets
- pag. 19: Precancels van de USA, een introductie; door H. van Wichen en D.R. van der Heide
- pag. 22: USA stempels met een verhaal: "Tulpenfestival in Albany", door Bert Rozema
- pag. 23: Nieuwe aanwinsten in onze bibliotheek, door A. Tiesinga
- pag. 24: Advertentie Van Dieten

N.B. Van alle ingezonden artikelen rust het copyright en verantwoording bij de auteurs (art. 1 auteurswet). De redactie en het bestuur aanvaarden geen aansprakelijkheid indien door publicatie (copyright) rechten van derden worden geschaad. De redactie is bevoegd delen van de ingezonden tekst of afbeeldingen niet op te nemen of aan te passen.

Onze ledenvergaderingen vinden plaats in het gebouw van de Buurt- en Speeltuin Vereniging Selwerd (Elzenlaan 72, Groningen; 050 5711354)

Alléén koffie, thee, frisdrank, bier en wijn zijn gratis tijdens de ledenvergadering!

>> **Parkeren is hier pas na 19.00 uur gratis** <<

Op 27 april is de Algemene Leden Vergadering

De bijeenkomsten in 2026 zijn (meestal) op de 4e maandagavonden van 26 januari, 23 februari, 23 maart, 27 april (= ALV), 1 juni, 28 september, 26 oktober, 23 november en 21 december.

Agenda 26 januari:

- 1) Officiële opening om 20.00 uur (zaal open om 19.00 uur)
- 2) Behandeling notulen van de vorige vergadering
- 3) Voorlezen van eventuele ingekomen stukken
- 4) Mededelingen
- 5) Filatelistische nieuwtjes
- 6) Aanmelding nieuwe leden
- 7) Veiling
- 8) Pauze + nieuwjaarsreceptie (*omdat het op 10 januari te glad was!*)
- 9) Lezing, presentatie of discussie
- 10) Rondvraag
- 11) Verloting
- 12) Sluiting rond 22.00 uur

Overzicht functionarissen:

Voorzitter:	Ernst Flentge
Secretaris:	Gerrit Visser
Penningmeesters:	1e: Bé Buring en 2e: Ad Weening
Ledenadministratie:	Jan Bennes Steur
De Grunopost:	Douwe van der Heide en Gerrit Visser
Serviceafdeling:	Ad Weening, Watta Zijlstra en Klaas Gibcus
Veilingen:	Ad Weening, Bert Rozema en Albert Smith
Hoofd rondzendverkeer:	Janneke Volckmann
Bibliotheekcommissie:	Ernst Flentge
Studiegroep Plaatfouten:	Ernst Flentge

Beursnieuws in de regio: zie: <https://www.knbf.nl/evenementen/activiteiten-veilingen-beurzen-etc>

Adviescommissie voor liquidatie van postzegelbezit

Deze commissie is ingesteld om de nabestaanden van onze leden belangeloos te adviseren bij de eventuele veiling of verkoop van een verzameling na het overlijden van de eigenaar. Omdat vaak onduidelijk is tot wie men zich in een dergelijk geval kan richten, adviseert het bestuur dat u in uw verzameling een briefje legt waarop de naam en telefoonnummer van een commissielid is vermeld:

Ad Weening, tel. 06-15593686

Douwe van der Heide, tel. 06-36429541

N.B. Helaas kunnen wij u alleen in ons Centrum adviseren. Wij komen niet bij u thuis!

Vraag en aanbod van leden:

- 1) Ik zoek van Zwitserland nog de nrs. 110, 221, 275, 286 en 376 en van Duitsland (BRD) de volgende nummers volgens Michel: nr. 294 = xx/o (1985); nr. 580-581 = o (1969); blok nr. 13 = o (1976) en nrs 1028 A1 en C1 = o (1979). Bert Rozema, te bereiken in ons centrum, Emmastraat 5 of via: bendrozema@gmail.com
- 2) Ik zoek van Denemarken nog de volgende zegels: Catalogus AFA de nummers 82 en 83 (opdruk 80 öre). Jaap Kramer, tel. 06 2293 4462
- 3) Ik zoek Nederlandse blokjes 1313 (Filacentovelletje 1984) **postfris**; los en in aantallen voor plaatreconstructie en betaal 25 ct per velletje. E-mail naar: drvdh@home.nl
- 4) Ik zoek Michel nr. 16 (Stanley Gibbons nr. 42) 1 penny rood van Engeland; ook in aantallen. E-mail: weeninga502@gmail.com

Kopij voor de Grunopost moet uiterlijk binnen zijn (en het liefst al een maand van tevoren aangekondigd) vóór:

15 januari voor het na-winternummer

15 maart voor het voorjaarsnummer

15 mei voor het zomernummer

15 augustus voor het herfstnummer

30 oktober voor het winternummer

Een nieuw jaar

Wie had kunnen bedenken dat onze eerste activiteit in 2026 - de nieuwjaarsreceptie - door weersomstandigheden niet door zou gaan. Voor het extreme weer gold code oranje en dat al meerdere dagen. Weer gladheid, sneeuwduinen in de provincie, wegen afgesloten en geen bussen. Alle herinneringen aan de winter van 1963, en vooral die van 1979, komen weer boven met het Sneeuwboek in de hand.

Door zo'n late beslissing is het moeilijk om iedereen op tijd op de hoogte te brengen. Gelukkig hebben we daarvoor onze website en kon Ron op tijd de laatste mededelingen op de website zetten. En waar was Ron op dat moment? Op Spitsbergen (voor hem vrij gebruikelijk). En daar rijden de bussen wel en begin januari was het daar -23°C en op het moment dat ik hem vroeg voor de aanpassing, was het er -1°C .

In het jaar 2026 zal onze vereniging 111 jaar bestaan. We sloten 2025 als vereniging, zoals gebruikelijk, af met onze kerstbijeenkomst. Met een aantal jubilarissen en een grote verloting. Het jaar werd ook afgesloten met de mededeling dat de postzegels weer duurder worden. Het tarief voor een standaard brief wordt € 1,40.

In Denemarken daarentegen stoppen ze met postbezorging door de de Deense postdienst. Alle brievenbussen zijn of worden weggehaald! De Deense post gaat zich alleen nog bezighouden met de bezorging van pakjes. Wil je toch nog een brief of kaart sturen dan zul je die via particuliere post moeten verzenden. Wat staat ons te wachten?

Ook IJsland was in 2020 al gestopt met het uitgeven van postzegels en Finland overweegt hetzelfde. Zijn er lichtpuntjes? India-Post schijnt juist iedereen weer enthousiast te krijgen. Kinderen worden daar ook weer aan het schrijven gezet. Weet iemand meer?

Het jaar 2025 sloot Nederland ook af met een laatste keer vuurwerk. De overheid wil in 2026 een vuurwerkverbod instellen voor particulieren. Mocht u veel van vuurwerk houden, dan zou u een themaverzameling vuurwerk kunnen beginnen.

Namens het bestuur wens ik alle leden van onze vereniging een gezond en filatelistisch 2026 toe.

Ernst Flentge, voorzitter.

Ledenavond 15 december 2025

De kerstbijeenkomst werd goed bezocht, getuige bijgaande foto.

Na de notulen en de mededelingen was het tijd voor de hulding van de jubilarissen.

Voorzitter Ernst vertelde over de jaren 1975, 1985 en 2000 wat interessante wetenswaardigheden en de jubilarissen kregen allen een waardebon uitgelekt.

De jubilarissen van links naar rechts:

De heer Hiemstra (50 jaar lid)
De heer Weening (40 jaar lid)
De heer Kok (25 jaar lid)
De heer Settelaar (50 jaar lid)

Na de pauze was er een kleine veiling van 4 snuffeldozen, garant voor weken uitzoekwerk. Deze werden goed verkocht. Hierna was het tijd voor de traditionele verloting.

Op de foto krijgt secretaris (+ redacteur) Gerrit Visser de derde prijs uitgelekt door Bé Buring (penningmeester).

Op de foto de heer Toornstra, die de tweede prijs krijgt uitgereikt door Bé Buring

En de eerste prijs was voor de heer Poel

De Weimarrepubliek door Gerrit Visser

De Weimarrepubliek was de eerste democratische staatsvorm van Duitsland en bestond van 1919 tot 1933. Deze periode werd gekenmerkt door grote politieke, economische en maatschappelijke spanningen. Hoewel de republiek belangrijke democratische hervormingen doorvoerde, werd zij voortdurend bedreigd door extremisme, economische crises en een gebrek aan brede steun onder de bevolking. Uiteindelijk leidde dit alles tot de ondergang van de Weimarrepubliek en de machtsovername door Adolf Hitler en zijn nationaalsocialisten.

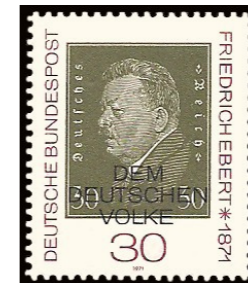
De Weimarrepubliek ontstond na de nederlaag van Duitsland in de Eerste Wereldoorlog. In november 1918 brak er een revolutie uit, waarbij keizer Wilhelm II aftrad en Duitsland een republiek werd. De keizer vluchtte naar Nederland.

De nieuwe regering moest onderhandelen over vrede met de geallieerden, wat resulteerde in het Verdrag van Versailles (1919).

Dit verdrag legde Duitsland zware straffen op, waaronder territoriale verliezen, een sterk beperkt leger en hoge herstelbetalingen. Veel Duitsers ervoeren het verdrag als een nationale vernedering en gaven de nieuwe democratische politici, die het verdrag ondertekenden, de schuld. Zij werden smalend de “novembermisdadigers” genoemd.

De grondwet van de nieuwe republiek werd opgesteld in de stad Weimar, waaraan de republiek zijn naam ontleende. De grondwet was modern en democratisch: Duitsland kreeg algemeen kiesrecht (ook voor vrouwen), een parlementair systeem en grondrechten zoals vrijheid van meningsuiting en vergadering. Tegelijkertijd bevatte de grondwet zwakke punten, zoals artikel 48, dat de president vergaande noodbevoegdheden gaf. Dit artikel zou later een belangrijke rol spelen bij de afbraak van de democratie.

Eerste Rijkspresident werd Friedrich Ebert, een politicus uit de Sociaal Democratische Partij (SPD)

Vanaf het begin had de Weimarrepubliek te maken met grote politieke instabiliteit. Veel Duitsers hadden weinig vertrouwen in de democratie. Conservatieven, monarchisten en legerleiders verlangden terug naar het keizerrijk, terwijl communisten een revolutie naar Sovjetmodel nastreefden. In de eerste jaren waren er meerdere pogingen tot staatsgrepen, zoals de Spartakusopstand (1919) van linkse revolutionairen en de Kapp-putsch (1920) van rechtse militairen.

De politiek werd gekenmerkt door een versnipperd partijlandschap. Door het systeem van evenredige vertegenwoordiging zaten er veel kleine partijen in de Rijksdag, wat het vormen van stabiele regeringen moeilijk maakte. Regeringen wisselden elkaar snel af en hadden vaak geen duidelijke meerderheid, waardoor besluitvorming traag en inefficiënt was.

Naast politieke problemen kampte de Weimarrepubliek met ernstige economische moeilijkheden. De herstelbetalingen uit het Verdrag van Versailles legden een zware druk op de Duitse economie.

In 1923 liep de situatie volledig uit de hand toen Frankrijk en België het Ruhrgebied bezetten, omdat Duitsland achterliep met betalingen. De Duitse regering riep op tot passief verzet en betaalde arbeiders door geld bij te drukken. Dit leidde tot hyperinflatie.

De waarde van de Duitse mark stortte volledig in. Spaargeld werd waardeloos, lonen moesten meerdere keren per dag worden uitbetaald en mensen gebruikten bankbiljetten als brandstof of behang.

De geldontwaarding werd ook duidelijk bij de postzegels die steeds hogere waarden kregen:

Voor de middenklasse werd zwaar getroffen, wat leidde tot grote onvrede en wantrouwen tegenover de republiek. Hoewel de hyperinflatie in 1923 werd gestopt door de invoering van een nieuwe munt (de Rentenmark), bleef het trauma diep zitten.

Tussen 1924 en 1929 beleefde de Weimarrepubliek een periode van relatieve stabiliteit, vaak aangeduid als de "Gouden Jaren". Met hulp van het "Dawesplan", waarbij Amerikaanse leningen naar Duitsland stroomden, herstelde de economie zich. De industrie groeide, de werkloosheid daalde en Duitsland werd weer opgenomen in de internationale gemeenschap, bijvoorbeeld door toetreding tot de Volkenbond in 1926.

In 1925 overleed rijkspresident Friedrich Ebert. Hij werd opgevolgd door Paul von Hindenburg, een gepensioneerde Pruisische legerofficier.

Ook cultureel bloeide Duitsland in deze periode. Steden als Berlijn werden centra van kunst, wetenschap en moderniteit. Nieuwe stromingen in film, architectuur (zoals het Bauhaus) en literatuur kregen internationale erkenning. Tegelijkertijd bleven veel mensen zich vervreemd voelen van deze moderne, liberale cultuur, die zij als bedreigend of als moreel verval beschouwden.

De kwetsbaarheid van de Weimarrepubliek werd pijnlijk duidelijk met het uitbreken van de Wereldwijde Economische Crisis in 1929. Omdat de Duitse economie sterk afhankelijk was van Amerikaanse leningen, stortte zij snel in toen deze leningen werden teruggetrokken. De werkloosheid steeg explosief en rond 1932 zaten ongeveer zes miljoen Duitsers zonder werk.

De economische ellende leidde tot radicalisering. Steeds meer kiezers verloren het vertrouwen in de democratische partijen en stemden op extremistische partijen, zoals de Communistische Partij (KPD) en vooral de Nationaalsocialistische Duitse Arbeiderspartij (NSDAP) van Adolf Hitler.

De nazi's beloofden nationale wedergeboorte, werk en het ongedaan maken van Versailles.

Omdat stabiele parlementaire meerderheden uitbleven, regeerden kanseliers steeds vaker met noodverordeningen, op basis van artikel 48. Hierdoor werd het parlement buitenspel gezet en raakte de democratie uitgehold. In januari 1933 benoemde president Paul von Hindenburg, toen reeds dementerend, Adolf Hitler tot rijkskanselier, in de hoop hem in te tomen. Dit bleek een fatale misrekening.

President Von Hindenburg overleed op 86 jarige leeftijd in 1934. Als 'eerbetoon' werd een medaillonserie uitgegeven met zwarte rand.

Bron: Wikipedia

Zijn mijn oude decemberzegels nog geldig?

Heb je na de feestdagen nog (een vel met) kerstzegels over? Dan zijn die nog steeds geldig. Na de decemberperiode kun je ze voor je gewone post gebruiken, als je genoeg bijplakt.

Hieronder zie je wat de waarde is van je oude decemberzegels en hoeveel je moet bijplakken. Vanaf 2010 hebben de zegels de opdruk 'december', hieraan herken je de decemberzegels gemakkelijk.

Jaar	Waarde decemberzegel	Bijplakken na 3 januari 2026
2025	1,21	0,19
2024	1,21	0,19
2010 t/m 2023	1,21	0,19
2008 t/m 2009	0,34	1,06
2005 t/m 2007	0,29	1,11

Bijplakken? Hoe werkt dat?

De decemberzegel heeft een lagere waarde (€ 1,21) dan een gewone postzegel. Wil je hem na 3 januari 2026 nog gebruiken? Dan zul je dus moeten bijplakken tot het postzegeltarief van 2026 (€ 1,40). Gelukkig betekent dat niet dat je meerdere decemberzegels op je post moet plakken. Er zijn namelijk speciale 'bijplakzegels' van 2, 3 en 5 cent.

Decemberzegels gebruiken voor post naar het buitenland?

Als je iemand in het buitenland wilt verrassen met een kerstkaart, dan kun je tijdens de feestdagen ook de speciale decemberzegels gebruiken. Plak 2 decemberzegels op je post (tot 50 gram) voor elke bestemming wereldwijd! Is je post zwaarder dan 50 gram? Plak dan bij tot het juiste tarief.

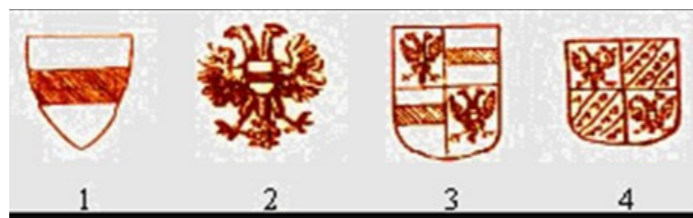
Bron: de website van Post.NL

Stad Groningen:

De stad Groningen wordt voor het eerst vermeld in een schenkingsakte uit het jaar 1040, er wordt dan gesproken over Cruoninga. De Duitse keizer Hendrik III schonk Groningen in dat jaar aan de bisschop van Utrecht. Vóór de schenking aan de Utrechtse bisschop zijn er te Groningen zilveren penningen geslagen op naam van de Duitse keizer en de Brunswijkse graven. Daarna is er te Groningen ook gemunt op naam van de bisschoppen van Utrecht. Rond 1350 begon Groningen eigenmachtig munten te slaan. Dit waren allen imitaties van munten van elders, zoals bijvoorbeeld "Tourse groten". In 1487 kreeg de stad officieel toestemming van de Duitse keizer Frederik III om gouden munten te slaan. In 1577 raakte de stad in conflict met de Ommelanden (de dorpen gelegen in heerlijkheden en graafschapjes rond de stad). De Ommelanden scheidten zich geheel van Groningen af en begonnen zelfs een eigen munthuis. De Ommelanden waren ook één van de eerste oorspronkelijke ondertekenaars van de Unie van Utrecht. In 1579 sloot de stad Groningen zich in eerste instantie ook aan bij de Unie maar in 1580 kreeg George van Lalaing, graaf van Rennenberg en stadhouder van Groningen, Drenthe en Friesland hier spijt van en speelde de stad in handen van de Spaanse hertog van Parma. Pas in 1594 keerde Groningen terug in de Unie na heroverd te zijn door prins Maurits.

De stad Groningen, heeft nadat zij in 1594 weer deel uitmaakte van de republiek, geheel eigen munten geslagen tot circa 1606. In dat jaar kwam ook Groningen een afkoopsom van 2000 gulden overeen met de Staten-Generaal om het munthuis te sluiten. In diverse jaren daarna liet de stad echter toch kleingeld slaan tot grote woede van de Staten-Generaal. Diverse keren werden deze muntwerkzaamheden onderzocht door de generaalmeesters en werden de munten per plakkaat verboden en tot biljoen (= ongeldig) verklaard. Dit weerhield de stad er echter niet van om een paar jaar later toch weer slechte munten aan te maken. Ondanks dat de Ommelanden er al sinds 1601 bij de stad Groningen op aandrongen om een gewestelijke munt te openen kwam deze er pas in 1672. In 1673 zijn de eerste munten geslagen op naam van de Groninger Ommelanden. Ten tijde van deze overeenkomst met de Groninger Ommelanden is in 1690 ook de stadsmunt weer heropend en zijn er in 1690 twee typen duiten geslagen. Deze stadsmunt met als muntmeester Egbertus Marinus, werd in mei 1693 gesloten.

Het wapen van Groningen:

De oudste afbeelding van het Groninger wapen dateert uit 1263, dit wapen (zie rechts nr.1) bestaat uit een wit (zilver) veld met hierin een groene (op de bovenstaande tekening zijn alle kleuren in roodoranje) horizontale balk.

Na de officiële toestemming van de Duitse keizer, Frederik III, om gouden munten te mogen slaan werd sinds 1487 de Duitse rijksadelaar als wapen gebruikt met op zijn borst het wapenschild van de stad (nr.2). De beide wapens komen ook afzonderlijk om en om voor in een groot wapenschild (nr.3).

Na de samensmelting van de stad Groningen met de Ommelanden ontstond een gecombineerd wapenschild (nr.4) met de wapens van de Ommelanden en de stad Groningen. In 1690 sloeg Groningen 2 typen duiten op naam van de stad zelf. Deze vertonen de rijksadelaar met het schildje van Groningen op zijn borst (nr.2) in een wapenschild dat door 2 leeuwen wordt vastgehouden.

MUNTMEESTERS:	VAN - TOT	MUNTMEESTER TEKENS
Mattheus	1474	
Jasper Na	1491?	
Geert Hessels	1498 - 1500?	
Hendrik van Lijner	1498 - 1507	
Cornelis van Leiden	1560 - 1562	
Jasper Fleming van Osenboerch	1563 - 1568	Lelie, dubbele adelaar, lilieskruis
Hindrick Berents Munninck	1577	Kruis van 5 bollen
Balthasar Wijntgens	1577 - 1622	
Hans thom Bussche	1622 - 1623	Tweekoppige adelaar, ster met 6 stralen
Weduwe thom Bussche	1622 - 1623	Kruis van 5 bollen
Rogier Albertsz Ritsema	1624 - 1651	2 gekruiste tinhaken, adelaarskop
Conraed Raard	1657	(werkte daarvoor in Friesland)
Egbert Marinus	1690 - 1693	Meerman

STEMPELSNIJDERS:	VAN - TOT:
Johan Egberts (goudsmit)	1560 - 1562
Johan Egberts (goudsmit)	1569 - 1580
Adriaen Muntinck	1624 - 1651
Joannes Dronrijp	1690 - 1693

WAARDIJNS:	VAN - TOT:
Derck Roebersz (burgemeester)	Periode van muntmeester Fleming
Testelef (goudsmit)	Periode van muntmeester Fleming

Waardijns of Waardijnen waren in de 16e en 17e eeuw de opzichters en bestuurders van ambachtsgilden, die verantwoordelijk waren voor de kwaliteitskeuring. De bekendste zijn de "Waardijns van het Amsterdamse lakenbereidersgilde" op het schilderij "De Staalmeesters" (een verwijzing naar het stalenboek dat ze beheerden) van Rembrandt.

ESSAYEURS:	VAN - TOT:
Wilhelmus a Wullen	1690 - 1693?

Een essayeur is een keurmeester van goud en zilver (= het karaatgehalte bepalen).

In 1437 is er te Groningen een valsemunter van zilvergeld "gesoden in kokende olie". De naam van de persoon wordt echter niet genoemd.

Ook sommige Groningse muntmeesters blijken geknoeid te hebben met de muntslag. Muntmeester Cornelis van Leiden blijkt jagers en goudguldens van slechte kwaliteit te hebben aangemunt. Hij moest hiervoor in maart 1507 voor graaf Edsard, de beschermheer van Groningen, verschijnen. Hij verdedigde zich door te zeggen dat een knecht in het munthuis zou hebben geknoeid met het muntmateriaal. Dit werd echter niet geloofd en hij moest te Groningen verblijven tot dat de graaf daar heen zou komen om een onderzoek in te stellen.

Cornelis van Leiden heeft dit echter niet afgewacht en is heimelijk vertrokken. Zijn achtergebleven goederen werden hierop verbeurd verklaard.

Toen Groningen in 1577 belegerd werd door de Spanjaarden was muntmeester Balthasar Wijntgens in de stad. Deze heeft ten tijde van het beleg noodmunten voor de stad geslagen.

Onder het muntmeesterschap van Hans thom Bussche, Rogier Albertsz Ritsema en hun opvolgers zijn er in diverse jaren slechte munten aangemaakt. Het betrof hier vrijwel altijd kleingeld dat geslagen werd tegen de afspraken met de Staten-Generaal in.

De munt werd in 1651 gesloten maar in 1657 wordt de voormalige muntmeester van Friesland, Coenraad Raard, vermeld als muntmeester. Hij heeft echter niets geslagen.

In 1690 werd de Groninger stadsmunt heropend met als muntmeester Egbert Marinus. Deze was de vader van de Friese muntmeester Herbert Marinus (1704-1719). Hij was in 1653 te Deventer geboren, waar hij in 1682 essayeur werd aan de Deventer stadsmunt. In 1690 vertrok hij naar Groningen, waar hij als stadsmuntmeester werd aangenomen volgens raadsbesluiten van 29 maart en 8 april 1690.

Hij kocht een huis aan de Marktstraat, waar hij heeft gewoond en gewerkt. Egbert maakte voor het munten gebruik van een schroefwerk in plaats van het munten met de hamer. In november 1690 kreeg hij van de stadsraad toestemming om voor 2000 gulden duiten te slaan. Deze zijn in dat jaar geslagen in 2 verschillende typen.

Ook Egbert Marinus maakte zich schuldig aan het slaan van schellingen, een muntsoort die door de Staten-Generaal als ongewenste muntsoort was verboden. In september 1692 werd de munt stilgelegd vanwege overleg met de Staten-Generaal over sluiting van het munthuis.

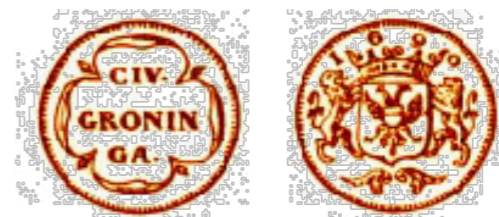
Egbert bleef echter in het geheim schellingen slaan waar de stadsraad in december een onderzoek naar begon. Voor dit vergriep werd hij pas in 1696 veroordeeld. Hij kreeg een boete van 200 dukatons (630 gulden) welke boete later werd verlaagd naar 500 gulden. In mei 1693 werd de stadsmunt van Groningen gesloten.

Te Groningen is omstreeks 1659 ook een proces gevoerd tegen ene Dirk Hamer. Deze bleek Gronsveldse flabben (4 stuiverstukken) en Reckheimse duiten te hebben uitgegeven. In de eerste instantie werd hij er zelf van verdacht deze te hebben geslagen, maar mede door getuigenissen uit Gronsveld werd het vonnis veranderd. Hem werd toen het in omloop brengen van minderwaardige munten ten laste gelegd.

GRO.1: duit

VOORZIJDE: Een versiering van vier bogen (vierpas) met daarin de tekst CIV. GRONIN GA. in drie regels. Dit is voluit: Civitas Groninga, en betekent: stad Groningen.

KEERZIJDE: Gekroond wapenschild met de Duitse rijksadelaar die het stadswapen van Groningen op de borst heeft. Het wapen wordt vastgehouden door twee leeuwen. Onder het wapen zit een versiering en boven de kroon staat het jaartal 1690.

Muntmeester Egbert Marinus, jaar: 1690 R

Voorkomende voorzijdevarianten:

A: CIV. / GRONIN / GA.

B: CIV / GRONIN / GA.

Info: Voorschrift - resolutie van de stadsraad van 6 en 16 november 1690. Gewicht van de duiten: ca. 2,05 gram per stuk.

Er werd door de stadsraad toestemming verleend om voor 2000 gulden duiten te slaan wat een oplage betekent van ca. 320.000 stuks (type 1 en 2 gezamenlijk). Zij zijn mogelijk tot in 1691 geslagen omdat de resolutie dateert van november 1690. De duiten zijn naar model van de Utrechtse duiten, waarschijnlijk om de afzet te vergemakkelijken.

GRO.2: duit

VOORZIJDE: Een versiering van vier bogen met daarin de tekst GRO NINGA. in twee regels. Dit betekent: Groningen.

KEERZIJDE: Gekroond wapenschild met de Duitse rijksadelaar die het stadswapen van Groningen op de borst heeft. Het wapen wordt vastgehouden door twee leeuwen. Onder het wapen zit een versiering en boven de kroon staat het jaartal 1690.

Muntmeester Egbert Marinus, jaar: 1690 S

Voorkomende voorzijde varianten:

A: GRO / NINGA.

Info: Voorschrift - geslagen volgens resolutie enz. (zie bij Duit 1) enz.

De muntslag van Friesland:

Friesland was in de vroege middeleeuwen een groot gebied dat zich uitstrekte van grote delen van het tegenwoordige Noord-Holland tot in Noord-Duitsland. In dit Friese gebied zijn rijkelijk munten geslagen. De harde kern van de muntslag heeft in het gebied gelegen wat nu tegenwoordig de provincie Friesland is. De vroegste munten die hier geslagen zijn waren imitaties van de te Dorestad (nabij Wijk bij Duurstede) geslagen Merovingische munten. Zeer bekend zijn ook de Friese sceatta's en de imitaties van de Karolingische zilveren penningen van het CRISTIANA RELIGIO type.

In de 11e eeuw kwam er een zeer omvangrijke muntslag op gang van zilveren penningen op naam van de Friese graven uit het geslacht Brunswijk, de zogenaamde Brunonen. Deze munten moeten in gigantische hoeveelheden zijn geslagen. In eigen land komen ze niet zo gek veel voor omdat ze via het handelsverkeer massaal richting Oostzee gebied zijn gegaan. Eind 11e eeuw stortte deze muntslag in elkaar en werden er in de periode daarna, tot circa eind 12e eeuw, zilveren penningen geslagen op gezag van de Utrechtse bisschoppen. Het betreft hier veelal de zogenaamde anonieme lichte Friese penningen van circa 0,2 gram met een afbeelding van een bisschop of heilige, echter zonder leesbare omschriften.

Na het einde van de 12e eeuw zien we heel lang geen muntslag meer in Friesland, echter halverwege de 15e eeuw bloeide er plots een periode van stedelijke muntslag op. De steden Leeuwarden, Bolsward, Sneek, Workum, Franeker en Dokkum hebben toen op eigen gezag munten geslagen. De enige stad die hiertoe officieel het recht had was Leeuwarden middels een oorkonde van keizer Sigismund uit 1417. Deze periode van stedelijke muntslag is echter van korte duur en geringe omvang geweest. Na 1493 heeft alleen Leeuwarden tussen 1580 en 1600 wat kleingeld geslagen op naam van de stad. Deze muntjes waren veelal van slecht zilver.

In 1498 gaf Maximiliaan van Oostenrijk de Friese gebieden in leen aan Albrecht van Saksen die na zijn dood in 1500 werd opgevolgd door zijn zoon George van Saksen. Een machtsstrijd met Karel van Gelre over het beheer van Friesland kostte George van Saksen zoveel geld dat hij in 1515 genoodzaakt was om zijn rechten op Friesland te verkopen aan Karel V voor 100.000 goudguldens. Het duurde nog tot 1522 voordat Karel van Gelre zijn aanspraken op Friesland liet vallen en nog tot 1524 voordat Friesland geheel was opgenomen in het Bourgondische rijk van Karel V. Van 1527 tot 1530 is er een Bourgondisch munthuis te Leeuwarden geweest welke was gevestigd op de hoek Eewal en Slotemakerstraat. Muntmeester was Frank van Papevelt en stempelsnijder Jacob Ysbrandsz. De munten die hier zijn geslagen zijn heel lang voor Luxemburgse exemplaren aangezien vanwege het muntteken leeuwje. De muntslag uit de periode van 1498 tot ca.1530 op naam van de verschillende machthebbers wordt wel de landsheerlijke muntslag genoemd.

De provinciale munt die in 1580 te Leeuwarden werd opgericht is nooit echt een groot succes geweest. Het gewest had ook een klein aantal inwoners waardoor de aantallen geslagen munten bescheiden zijn geweest. Rond 1650 bestond het aantal inwoners in het Friese gewest uit tussen de 147.000 en 169.000 inwoners. Begin 18e eeuw was dit zelfs afgenomen naar tussen de 127.000 en 135.000 personen.

Wat ook in het nadeel van Friesland werkte was dat de munt-ateliers onderling een concurrentie strijd hadden met betrekking tot de aanvoer van edelmetaal. Het centrum van de handel had zich eind 16e eeuw verplaatst naar de vlak aan zee liggende provincies Holland, West-Friesland en Zeeland zodat de munthuizen aldaar als groot voordeel hadden dat ze gelegen waren in dit nieuwe centrum van de handel. De aanvoer van (edel)metalen en de prijs daarvan waren veel gunstiger dan voor de de meer in het binnenland gelegen provincies.

De munten uit de beginperiode zijn naar Saksisch voorbeeld geslagen met o.a. het borstbeeld van een Saksische edelman. Dit word nogal eens verbasterd tot Friese boer. Dit portret staat ook op de in vele variaties geslagen "oorden". Het devies op deze munten was: NISI DOMINUS NOBISCUM, tenzij de heer met ons is. Later volgde Friesland meer de muntpolitiek van de andere provincies door leeuwendaalders, dukatons, drieguldens enz. te gaan slaan. In de achttiende eeuw raakte de Friese munt echter snel in verval, de laatste koperen duiten van het nieuwe type werden geslagen in 1724. De laatste zilveren munten werden geslagen in 1738, pas in 1752 werd de Friese munt officieel gesloten.

Officieren op de Friese munt (zover bekend)

MUNTMEESTERS:	VAN - TOT:
Frank van Papevelt	1527 - 1530
Lodewijk Alewijn(se)	1580 - 1586
Willem van Viersen	1586 - 1616
Jurrien (ook Gregorius genaamd) van Vierssen	1616 - 1643
Gillis van Vierssen	1643 - 1648
Willem van Vierssen	1648 - 1652
Coenraad Reard	1652 - 1657
Daniël Valckenier	1659 - 1688
Johannes Henricus Valckenier	1688 - 1699
Onesius Fredericus van Glinstra (heeft niet gemunt)	1701 - 1704
Daniël Valckenier (waarnemend)	1702 - 1704
Herbert Marinus	1704 - 1719
Dr. Albertus Ketel	1719 - 1721
Henricus Dortsman	1721 - 1752

De eerste provinciale muntmeester, Lodewijk Alewijn(se), huurde "de olde cancellerie" aan de Tweebaksmarkt als vestiging voor het Friese munthuis. Hij was een broer van de Gelderse muntmeester Jacob Dirkszn. Alewijn(se). In 1586 werd hij opgevolgd door zijn stiefzoon Willem van Viersen, geboren in 1564 als zoon van Matthijs van Viersen (uit Vianen) en Maria Johannisdr. van Bommel. Willem werd de stiefzoon van Lodewijk Alewijn(se), omdat na de dood van zijn vader zijn moeder hertrouwde met deze Lodewijk Alewijn(se). Willem zelf was gehuwd met Titia Godefredi bij wie hij 10 kinderen had. Op 9 september van dat jaar legde hij de eed af in handen van de generaalmesters der munt Jacob van Nispen, Rochus Grijp en Jeronimus Bruynseels. Naast muntmeester is hij ook rentmeester geweest, hij stierf op 20 oktober 1641.

In 1616 volgde zijn 2e zoon Jurrien hem op als muntmeester. Jurrien huwde op donderdag 9 april 1626 te Leeuwarden met Anna Boner waarbij hij 5 kinderen had, allen dochters. Buiten muntmeester was Jurrien net als zijn vader ook rentmeester geweest, hij is overleden op woensdag 4 augustus 1655.

Na hem zien we nog twee muntmeesters met de naam van Vierssen. De jongere telgen uit het geslacht van Viersen begonnen hun naam met dubbel "s" te schrijven als van Vierssen. De oorspronkelijke geslachtsnaam was echter van Viersen met één enkele "s".

Van 1652-1657 was Coenraad Raerd muntmeester maar deze vertrok in 1657 naar Groningen waarna de munt tot 1659 stil stond. Daniël Valckenier werd in 1659 muntmeester, tijdens zijn muntmeesterschap werd in ca. 1680 begonnen met het "schroeven" van de munten. Hij werd in 1688 opgevolgd door zijn 16 jarige zoon Johannes Henricus Valckenier.

Omdat het munthuis vanwege het "schroeven" van de munten te klein was geworden werd in 1693 het "Holdingahuis" aan de Grote Kerkstraat gehuurd als nieuwe vestiging. In 1699 overleed de muntmeester op jonge leeftijd en bleef het muntmeestersambt tot 1701 onbezet. Onesius Fredericus van Glinstra werd op 29 maart 1701 tot muntmeester benoemd maar heeft nooit iets gemunt.

Op 13 januari 1702 werd de al bejaarde Daniël Valckenier weer als muntmeester aangesteld om waar te nemen voor van Glinstra. Hij liet in de tuin van het "Holdingahuis" voor 8.000 gulden een groot nieuw munthuis bouwen in de veronderstelling dat de Staten van Friesland dit hem wel zouden terugbetalen. Zij wilden hem echter niet eens de helft van het bedrag vergoeden. Hierdoor voelde de oude Daniël Valckenier zich dusdanig benadeeld dat zijn overlijden in 1704 wel mede wordt toegeschreven aan deze in zijn ogen schandalige behandeling.

In 1704 werd Herbert Marinus muntmeester van Friesland dankzij een verzoek hiertoe van zijn vader Egbert Marinus, de voormalige stadsmuntmeester van Groningen. In 1705 kreeg hij een oproep om naar den Haag te komen om daar de eed af te leggen bij de raden en generaalmesters van de munt. Dit werd hem echter door de Staten van Friesland verboden die genoeg namen met de eed die hij aan hen had gezworen. Later zal hij in 1707 wel gehoor geven aan een 2e oproep om naar Kampen te komen waarvoor hij toen verantwoording moest afleggen aan de Staten van Friesland. Deze namen genoeg met zijn uitleg over wat hij daar verteld heeft en de zaak was afgedaan.

Herbert is tot 1719 muntmeester gebleven en gebruikte als enige Friese muntmeester een muntmeesterteken en wel alleen op een gulden uit 1714. Dit teken was een zeemeerman afkomstig uit het wapen van zijn familie. Zijn opvolger Albertus Ketel deed in 1721 al weer afstand omdat hij benoemd werd tot kamerbode van de gedeputeerde staten van Friesland.

De laatste muntmeester, Henricus Dortsman, heeft alleen maar in 1738 "gemunt".

wordt vervolgd

USA precancels (voorafstempelingen); een introductie / handleiding door Hennie van Wichen en Douwe van der Heide (nog volgens de oude PSS catalogus!)

Er zijn 2 groepen Amerikaanse voorafstempelingen:

1. Bureau-precancels (de bureaus)
2. Local-precancels (de locals)

Het verschil tussen beide soorten is, dat bij de bureaus al tijdens het drukproces de voorafstempelingsopdruk wordt geplaatst. Dus vóór het aanbrengen van de gom en het perforeren. De benaming "bureau" is afkomstig van de drukker: "The Bureau of Engraving and Printing".

Volgens de **Precancel Stamp Society** catalogus zijn de bureau-precancels onder te verdelen in:

Deel 1: City / State namen (Stad en Staat namen)

Deel 2: Playing Cards (speelkaarten)

Deel 3: Andere precancels (zoals kerstzegels, enveloppen enz.)

Deel 1 - City / State namen (aantal zegels 9366; vel- en rolzegels)

nrs. 31 - 32 ("experimental") >

nrs. 41 - 52 ("old type") >

nrs. 61 - 63 ("lines wide") >

nrs. 71 - 73 ("lines narrow") >

nrs. 74 - 87 (narrow vervolg) >

P.S.S. Typekaart met hun nummers

Bij de bureau-precancels zijn verschillende soorten drukplaten gebruikt, te weten:

- a) metaalplaat: "oud type" met de hand gezet
- b) metaalplaat: met de hand gezet
- c) metaalplaat: met de machine gezet
- d) rubberplaat

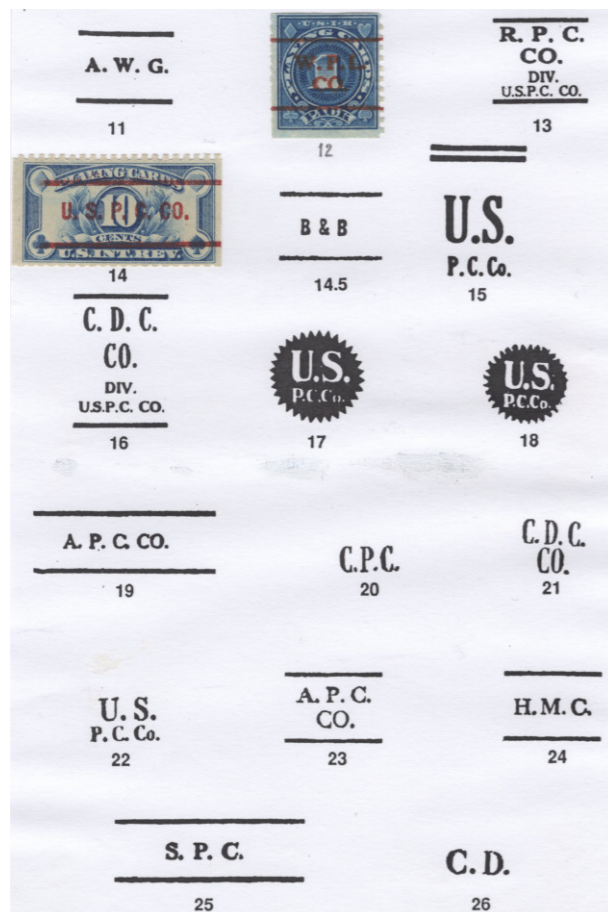
Na veelvuldig gebruik van de plaat (zoals in grote steden) zal de plaat zo erg slijten dat deze vervangen moet worden. Zo ontstonden "inruilplaten" met hun eigen afwijkingen en plaatfoutjes. Dus op elk zegel kunnen afdrucken van zowel de oude, als van de nieuwe plaat voor komen.

handgezet machine gezet machine gezet gezet van rubberplaat

Deel 2: Playing Card Revenues / Speelkaart belastingzegels: totaal 48 rolzegels

Overdruk types op de speelkaarten

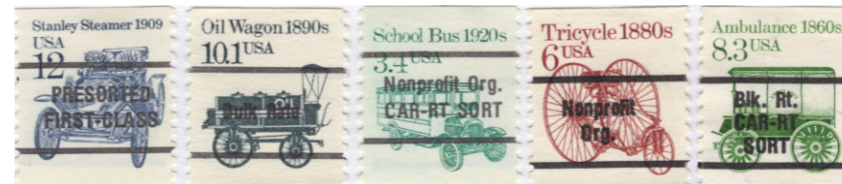
Deel 3: andere precancels, circa 115 stuks (vel- en rolzegels). Typen:

1.1 1.2 1.3 1.4 2.1 2.2

3.1 3.2 3.3 3.4

4.1 4.2 4.3 4.4 4.5

5.1 5.2 6.0 6.0 6.0

Ook gaat men zich soms toeleggen op het gespecialiseerd verzamelen van beschadigingen in de opdruk(ken) of de reparaties hiervan, de zogenaamde "breaks and repairs"

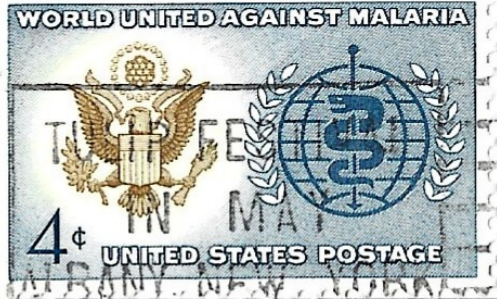
Een apart verzamelgebied zijn de "dateds"; precancels met een machinale of handgezette bedrijfs- en datum opdruk. Dit werd gedaan om hergebruik van de zegels te voorkomen. Hieronder enige voorbeelden (links de machinale en rechts de handstempel opdruk):

MW-APR 65 AI-SEP 61 SRC-JUN 53 MAR '41 E.B.M.
 MW = Montgomery Ward AI = Alends Inc. SRC = Sears Roebuck & Co E.B.M. = ?

De volgende aflevering (deel 2) gaat over de **LOCAL PRECANCELS** (typen I t/m IX)

USA stempels met een verhaal (afl. 8), door Bert Rozema

Stempel: *Tulip Festival in May Albany, New York*

Sinds 77 jaar vertoont Washington Park in Albany een zee van bloemen voor het Albany Tulip Festival. Het evenement, dat jaarlijks samenvalt met Moederdag, viert de Nederlandse connectie van de stad met de stad Nijmegen.

Dit wordt gevierd met livemuziek, ambachtelijke verkopers, eten, meer dan 100.000 bloemen en de kroning van de Tulpenkoningin.

Het Tulpenfestival vindt z'n oorsprong in WO II. Nijmegen, de oudste stad van Nederland, werd zwaar getroffen tijdens de oorlog. Een generaal-majoor en inwoner van Albany stelde aan burgemeester Erastus Corning 2e voor, dat Albany Nijmegen zou adopteren en zo een zusterstadrelatie zou vormen.

Om haar dankbaarheid te tonen, stuurde koningin Wilhelmina 2.000 tulpenbollen. Ch. Mooney, redacteur van *Nickerbocker News* stelde daarop voor dat de stad een feestelijk Tulpenfestival zou organiseren om de banden tussen de steden te vieren, en zo was een nieuwe Albany-traditie geboren.

De traditionele Nederlandse ceremonie waarbij de straten worden schoongeveegd door in traditionele kledij gestoken studenten, vóórafgaand aan het grote feest, vormt al meer dan 70 jaar de officiële aftrap voor het Tulpenfestivalweekend.

Dit unieke evenement in Albany omvat de openingsproclamatie van het Tulpenfestival door de burgemeester en een optocht vanaf het stadhuis.

(Bron: Wikipedia)

Nieuwe aanwinsten in onze bibliotheek, door onze bibliothecaris A. Tiesinga

Titel: *Serbian Military Postal System in Exile 1916-1918*

Auteur: Miodrag R. Vukovic. Belgrade 2016 Taal: Engels Aantal bladzijden: 224
Bib. Nummer: **B – Hb - 052**

In 1916 zat Servië in de tang tussen de Oostenrijkse en Bulgaarse legers. Het Servische

leger en vele burgers trokken richting Albanië om via de haven daar weg te komen. Zo'n 400.000 mensen trokken in de winter westwaarts en maar 180.000 mensen overleefden het! Geallieerde schepen brachten hen naar Corfu. Er zijn in die periode Servische, Italiaanse, Griekse en Franse postzegels gebruikt. Een uitputtend handboek.

Titel : *La Posta Militaire Italiana 1915-1923*

Auteur: Giuseppe Marchese, april 1999 Taal: Italiaans, met inleidingen in Frans en Duits

Aantal bladzijden: 351 Bib Nummer: **B – Hb – 073**

Katalogus/ Handboek (met waardepunten als prijsindicatie) van **militaire** poststempels uit de 1e wereldoorlog. Met veel afbeeldingen van stempels en landkaarten.

Titel: *Posta Militari della prima guerra mondiale 1917-1923, Volume II*

Auteur: Luciano Buzzetti Taal: Italiaans Aantal bladzijden: 302

Bib. Nummer: **B – Hb - 076**

Deel twee van een uitgave over militaire post 1917-23. Veel afbeeldingen en weinig tekst. Deel 1 ging over het Italiaanse en Albanese front

Titel: *Niederländische Feldpost in Besonderheit in Deutschland*

Auteur : Gerard Gaarhuis, Werner Stevens. 1988 Taal: Duits Aantal bladzijden: 113

Bib. Nummer: **A – 1279**

- Nederlandse veldpost blijkt al in 1597 te bestaan, maar er is weinig over bekend.
- In 1672 blijkt er ook al een geregelde veldpost opgezet te zijn.
- Spaanse "Erbfolgekrieg" (1740-1748) ook weer zo'n periode.
- Dan komt de Franse tijd met geregelde veldpost
- De 10 daagse veldtocht komt aan bod

In de aanloop naar de 1e wereldoorlog werden manoeuvres gehouden en is er al in 1904 een veldpostdienst opgezet. Eerste wereldoorlog; Interessant: 1934 volksstemming in Saarland. Geen echte veldpost. Tweede wereldoorlog: 1938 veldpostdienst opgezet. Censuur/ Britse censuur. 1946 :Veldpost Indië/ Korea (1950-53) Nieuw Guinea enz. O.a. stempels, pakketpost, aantekenstrookjes, roodfrankeringen, NAPO's, veldpost bij manoeuvres.

Titel: *Die Feldpost der Alliierten in Deutschland nach dem Ersten Weltkrieg 1918-1935*

Auteur : Werner Steven, Konrad Meyer, 1988 Taal: Duits

Aantal bladzijden: 129 met bijlagen Bib. Nummer: **A – 1280**

- 1 Amerikaanse Veldpost 1918-1923.
- 2 Belgische veldpost 1918-1929
- 3 Britse veldpost 1918-1929
- 4 Franse veldpost 1918-1930
- 5 Veldpost in abstimmungs gebieten 1920/1921/1935

Titel: *Postkarte genügt.*

Auteur : Horst Hille 1988

Taal: Duits

Aantal bladzijden: 180 Bib. Nummer: **A – 1281**

Geschiedenis van de postkaart (= Briefkaart/Ansichtkaart); Buitengewoon mooi geïllustreerd. Ontstaansgeschiedenis, ansichtkaarten, (prive) bedrukkingen, soorten franker mogelijkheden, aantekenen, expresse, luchtpost, scheepspost, buizenpost etc., etc.

VAN DIETEN

POSTZEGELVEILINGEN BV

Sinds 1886

- Elk voor- en najaar organiseren wij een veiling met een kwaliteitsaanbod betere zegels en series, goede verzamelingen en complete nalatenschappen.
- Voor deze veilingen vragen wij doorlopend goed materiaal!
- Als Register makelaar-taxateurs verzorgen wij expertises voor verzekering en successie.

Enkele 'Groningse' kavels uit voorgaande veilingen:

Als service bieden wij:

- De veilingcatalogus op onze website met zoekfunctie,
- De mogelijkheid om live online te bieden tijdens de veiling

Roermond, Bakkerstraat 22, 6041 JR,

T: +31 (0)475 - 563 500 •

Den Haag, , Parkstraat 20, 2514 JK,

T:+31(0)70 365 3817

info@vandieten.nl • www.vandieten.nl

